

SET EIXOS PER VERTEBRAR EL FUTUR

A principis d'aquest millenni, quant en els països més avançats es parlava de la importància del coneixement i s'implantaven les bases per posar-lo al mig de tota activitat, alguns països europeus miraven cap un altra costat com si el seu model de desenvolupament fos inesgotable, oblidant que la Unió Europea en el seu conjunt, assumint els reptes associats a garantir la qualitat de vida i el progrés dels ciutats, plantejava els desafiaments associats a construir l'economia del coneixement amb la vista posada al 2010; ho feia en una Europa plena d'asimetries amb els Estats del nord que havien encarrilat el procés, mentre que els del Sud seguien ancorats en els beneficis derivats de les ajudes europees, oblidant que aquestes tenien data de caducitat arrel del increment de la renda i la més que previsible ampliació de la Unió.

Han passat 8 anys des de la declaració de Lisboa, els avenços científics han fet passos de gegant, la tecnologia ha omplert els processos productius, les relacions interpersonals i la societat en general. El món s'ha globalitzat i el creixement demogràfic sembla infrenable en un món que cada cop més interdependent i sobreexplotat. Els preus de l'energia, l'aigua i els aliments creixent sistemàticament, tant pel increment de la demanda dels països en desenvolupament i per les variacions ambientals, com per certes polítiques mancades de coratge i d'esperit de sacrifici, conjuntament a conductes estrictament especulatives, de certs països desenvolupats.

Avui la paraula coneixement i globalització ja forma part del vocabulari habitual, igual que competitivitat o productivitat i innovació, en un context de canvis i desafiaments que afecten en major o menor grau a la majoria dels col·lectius del planeta, no obstant, són els països més avançats, i en especial els de la Unió Europea, on s'evidencià amb més força aquesta transformació, ja que els processos de localització-deslocalització i la competència asiàtica és molt forta, les dificultats per valoritzar els resultats de la recerca persistents, i tot sovint els ciutadans perceben els canvis com una amenaça a la qualitat de vida, enlloc d'una oportunitat en un món que tendeix amb rapidesa cap un mercat únic autoregulat per la llei de l'oferta i la demanda, tot incrementant la liberalització que permet que les empreses competeixin en un món global, i a la vegada distribueixin el seu procés productiu en diversos punts del planeta.

Uns canvis que sovint van acompanyats de la percepció errònia que la societat del coneixement és la societat sense indústries, i sense agricultura i ramaderia. Efectivament, la societat i l'economia del coneixement genera nova ocupació basada en processar informació, tot generant i aplicant nou coneixement, un fet que obliga a una forta aposta per la recerca, la innovació i les TIC, però sense oblidar que s'incrementen els processos industrials i la fabricació de nous productes que són cada cop més complexos. El que succeeix és que les indústries busquen els indrets més escaients a nivell planetari, originant que el pes de l'ocupació industrial disminueixi en els països avançats, ara bé els processos industrials de més valor associats al disseny, la recerca, la gestió i la logística, al igual que aquells processos de fabricació d'alt valor es mantenen en els punts d'origen, una indústria intensiva en coneixement que permet de forma sostinguda mantenir el creixement de base, aquell que més enllà de dificultats conjunturals aporta el creixement sostingut de la qualitat de vida i la riquesa de tot país, aquest és un fet perceptible en aquests

moments de serioses dificultats arrel de la crisi creixent, en la qual esta immersa l'economia mundial i molt especialment l'espanyola.

Aquests són els escenaris on es presenten els nous reptes a afrontar i que obliguem a nivell empresarial i territorial ser el màxim competitiu possible, el que comporta assolir la col·laboració entre els centres de recerca i les empreses, ajustar el mercat laboral a les noves exigències del canviant mercat global, disposar de bons nivells de productivitat, ajustar les bases de generació de valor a les noves oportunitats, i a donar un decidit suport als emprenedors. Per fer-ho es requerit disposar d'un ecosistema favorable, i tenir definides y acotades les actuacions a desenvolupar en aquells eixos basics que enquadren el futur. Uns eixos que han d'esser tractats conjuntament buscant el equilibri òptim entre ells, superant les percepcions i prioritats individuals tot assolint la visió compartida mitjançant la confrontació d'idees i el talent. Uns eixos que en diverses reunions formals i informals del Cercle per al Coneixement - Barcelona Breakfast, s'han anat desgranant amb el contrast d'idees i l'observació dels que succeeix en els països capdavanters, fruit d'aquest anàlisis es pot concloure que els eixos claus pel desenvolupament fan referència *a la formació; a la terna energia-aigua-mobilitat; a la sostenibilidad; a la qualitat de vida; a la competitivitat entesa com un equilibri entre productivitat, Innovació, i internacionalització; a la integració social; i a desenvolupar els sectors claus de generació de valor.*

Quant a la **Formació**, entesa com l'element clau per impulsar el desenvolupament personal i col·lectiu de les persones, i augmentar la productivitat i la competitivitat dels països i les empreses. En conseqüència la formació, com base per garantir el progrés, hauria d'esser tractat amb clau de política estratègica d'Estat, és a dir blindar-la de les conjuntures i períodes electorals i problemes conjunturals que puguin distorsionar o enfosquir la seva missió, una missió que no sol permet millorar la competitivitat, també facilita la convivència i possibilita el desenvolupament de les societats cada vegada més multiculturals, intercomunicades i interdepenents, el que requereix de fortes conviccions per garantir la convivència pacífica, tolerant i solidària, tant a nivell local com global

Energia-Aigua-mobilitat, és la terna que va permetre, i permet, el desenvolupament de la humanitat. Mobilitat per accedir als llocs amb més oportunitats o menys agressius, energia per incrementar les potencialitats, i aigua com element cabdal per la vida i l'obtenció de nutrients. Tres elements que requereixen d'infraestructures escaients amb capacitat d'aportar futur i adaptar-se a les seves exigències. La situació actual obliga a afrontar els canvis estructurals indispensables, plantejant el model de tal manera que es garanteixin els tres aspectes de forma estable i no sotmeses a situacions climatològiques canviants o conjuntures internacionals.

Quant la **Sostenibilidad** contextualitzada en l'excessiva explotació dels recursos planetaris, té un problema de creixement insostenible, el que vol dir que no compagina les necessitat d'avui amb el demà. Una insostenibilidad arrelada tant en un significatiu creixement de la població mundial que incrementa el volum d'aliments requerits i la demanda energètica, com en el procés de canvi accelerat del clima, amb components d'origen humà, que s'està convertint en un important problema al ser: global, ràpid i incert. Un conjunt de fets que sols amb el concurs conscient i compromès de la societat, les organitzacions i les Administracions, es poden afrontar, entenent que condicionen el desenvolupament humà i la

consolidació de l'economia del coneixement, i que no es pot defugir en la tasca de minimitzar els impactes per les properes generacions.

La **qualitat de vida** és un aspecte que ha variat substancialment en molts aspectes, associant-se normalment els progressos en 'l'estat del benestar' o dotar a la població de moltes prestacions socials, sovint sense cap tipus de cost, un fet que ha generat progressivament la necessitat de dedicar-hi grans quantitats de recursos que posen en perill no sols la viabilitat de la seva prestació, sinó també si és factible o convenient la idea de l'Estat benefactor en un món global i sotmès a fortes tensions financeres, les quals posen en perill els sistemes de seguretat social i protecció, en especial en els períodes de menys creixement.

Analitzar les problemàtiques associades a la qualitat de vida tindria que fer-se amb una òptica ampla i entendre que la corresponsabilitat en la no malversació de recursos, és un fet indispensable. És cert que el sistema sanitari esdevé la pedra angular, quant a la percepció de la qualitat de vida conseqüentment requereix d'una especial atenció enquadrada en la sostenibilitat del sistema, els seus límits i com finançar-lo. Compaginar tots els extrems que conflueixen és estrictament requerit.

En referència a la **Competitivitat** cal acceptar que el model econòmic requerit es aquell fonamentat amb en el valor en contrapunt al preu, avançar en aquesta línia és quelcom indefugible. Avançar en la competitivitat comporta afrontar simbiòticament la "Innovació, la Productivitat i Globalització". Innovació plantejada a nivell dels productes generats, de les organitzacions que els elaboren i del procés emprat, quelcom que requereix d'una actitud específica a nivell individual i col·lectiva i que no pot defugir d'assumir risc. Innovació que requereix anar acompanya d'alta productivitat fonamenta tant en les infraestructures, com en els equips humans que configuren les organitzacions i que requereixen de lideratges aglutinadors de compromís, esforç i coneixements; i també aprofitar les avantatges de la globalització derivada de l'obertura dels mercats i la liberalització, el que obligà a localitzar la producció en el lloc més escaient tot esdevenint referent. Un repte complex a l'abast sols d'aquells que defineixen amb claredat els objectius i models, i són capaços d'impregnar les organitzacions i els col·lectius humans d'il·lusió i ambició.

Integració Social i Ciutadania: drets i deures. La fortalesa de tot col·lectiu rau en tenir fites comunes i prioritats compartides arrelades en un principis comuns, aquest és un fet que en un món ple de mestissatges sovint esdevé una complexitat addicional. La heterogeni i les prioritats divergents poden ocasionar que les avantatges de la pluralitat esdevinguin problemes, un fet que obliga a considerar sincrònicament drets i deures, tot considerant que l'avens requereix esforç i sacrifici per assolir l'excel·lència, i de diàleg recolzat en l'anàlisi, la reflexió, el raonament i els projectes conjunts. Establir projectes comuns i polítiques d'integració esdevé fonamental per consolidar una ciutadania compromesa y no enfrontada des de el respecte a la heterogeneïtat.

Quant a identificar i desenvolupar els **Sectors Claus de Futur** comporta actuar simbiòticament amb determinació en el curt termini i amb ambició en el llarg, un fet que requereix el compromís de tots els agents socials i especialment de les empreses i les administracions, afavorint i fomentant l'esperit emprenedor que permet convertir les idees en projectes, i aquest en iniciatives i realitats. Cal

dibuixar el futur tot establint les estratègies i el full de ruta per assolir-lo, efectuant serioses apostes en aquells camps on hi ha solides bases per construir un nou model econòmic que, sense renunciar als pilars d'avui, ens permeti gaudir de les oportunitats en aquelles sectors on tenim bases solides per abordar-lo. Alguns d'aquests camps són: la robòtica; les telecomunicacions; l'energia; l'alimentació; la biotecnologia, la bioenginyeria i la salut; l'aeronàutica; i el disseny. Definir-los esdevé basic i orientar la universitat i els models i instruments de suport indispensable.

Set eixos que requereixen d'un anàlisi ampli i plural, que haurien d'esser desenvolupats amb voluntat de sumar il·lusions, esforços, talent i complicitats. Un anàlisi que hauria de fer-se des de la cooperació i la responsabilitat, i on el Cercle i la societat civil en general tenen molt a dir i responsabilitat a assumir.

Antoni Garrell Guiu

Associat al Cercle per al Coneixement -Barcelona Breakfast

President del Consell assessor de la Junta Directiva

Maig 2008